

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра економічної теорії

С И Л А Б У С

навчальної дисципліни

«СТРАХОВИЙ ЗАХИСТ БІЗНЕСУ»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність – 051 «Економіка»

Освітня програма / спеціалізація – «Бізнес-економіка»

Статус дисципліни – за вибором студента

**Викладач – Нечипорук Людмила Володимирівна,
д.е.н., професорка, професорка кафедри
економічної теорії**

12 червня 2020 р.

Силабус навчальної дисципліни «Страховий захист бізнесу» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації «Бізнес-економіка» фінансово-правового факультету. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020. 9 с.

Розробник

Нечипорук Людмила Володимирівна – професорка кафедри економічної теорії,
докторка економічних наук, професорка

Гарант освітньої програми

Шевченко Людмила Степанівна – завідувачка кафедри економічної теорії,
докторка економічних наук, професорка

Затверджено на засіданні кафедри економічної теорії
(протокол № 10 від 12 червня 2020 р.)

Завідувачка кафедри Л. С. Шевченко

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Страховий захист бізнесу
Вид навчальної дисципліни	За вибором студента, належить до навчальних дисциплін спеціальної фахової підготовки.
Викладач	Нечипорук Людмила Володимирівна, д.е.н., професорка, професорка кафедри економічної теорії НЮУ імені Ярослава Мудрого
Контактний телефон	+38 057 704 92 58
E-mail	econom_theory@ukr.net
Консультації	Вівторок, четвер – 13-00 – 14-00, Корпус НЮУ вул. Динамівська, 4, ауд. 502.
Онлайн консультації Facebook:	Business Economics. Актуальна освіта в НЮУ імені Ярослава Мудрого: https://www.facebook.com/groups/701530796898235/ ; Нові економічні та управлінські спеціальності НЮУ імені Ярослава Мудрого: https://www.facebook.com/groups/196735574432249/ ; Consulting forever: https://www.facebook.com/groups/1429039653865820/

Анотація навчальної дисципліни

Вивчаються теоретичні основи страхового захисту бізнес-організацій, а саме: страхування в економіці; ризик-менеджмент бізнесу; сутність та суспільне призначення соціального страхування; страховий ринок та страхова послуга; фінансова надійність страхової компанії; особисте страхування; майнове страхування; страхування відповідальності. Послідовно розглядаються види послуг страхового захисту бізнесу: послуги з страхування життя персоналу бізнес-організацій; послуги медичного страхування персоналу бізнес-організацій; послуги з довгострокового накопичувального страхування життя персоналу бізнес-організацій; послуги з автотранспортного страхування (КАСКО); страхування цивільно-правової відповідальності автовласників; зі страхування вантажів (КАРГО); страхування професійної відповідальності. Досліджуються методи й технології оптимізації страхового захисту бізнес-організацій.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування базових знань з питань теорії створення та практичного застосування конкретних механізмів страхового захисту майнових інтересів юридичних і фізичних осіб на випадок настання ризикових ситуацій; закономірностей, принципів та особливостей страхової діяльності в умовах ринкової економіки.

Завдання:

- формування системи теоретичних знань щодо забезпечення потреби юридичних та фізичних осіб у страхових послугах;
- засвоєння основ функціонування механізму страхового захисту, змісту і призначення певних видів страхових послуг;
- поглиблення теоретичних знань та формування здатності до забезпечення страхового захисту як важливого засобу економічної безпеки суб'єктів господарювання;
- розвиток умінь із визначення доцільності використання певного виду страхової послуги з метою управління ризиками бізнесу;
- поглиблення теоретичних знань та формування здатності до оптимізації бюджетів

- фінансових ресурсів бізнес-організацій з урахуванням переваг страхового захисту;
- розвиток умінь із обґрунтування засад оптимізації страхового захисту персоналу бізнес-організацій;
 - формування системи теоретичних знань щодо оптимізації страхового захисту майна бізнес-організацій;
 - оволодіння основами страхового захисту відповідальності бізнесу;
 - набуття умінь із визначення можливостей оптимізації оподаткування при застосуванні страхового захисту бізнесу;
 - усвідомлення необхідності розроблення та реалізації оптимальної фінансової поведінки суб'єктів господарювання в умовах обмежених ресурсів.

Місце навчальної дисципліни у структурі освітньо-професійної програми.

Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: «Мікроекономіка», «Міжнародна економіка», «Міжнародний бізнес», «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства», «Менеджмент», «Маркетинг», «Економіка та фінанси підприємства», «Бізнес-потенціал розвитку підприємства», «Фінансова система».

Кореквізити: «Економічна безпека підприємства».

Постреквізити: «Конкурентоспроможність бізнесу (підприємства)».

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

- визначати сутність і необхідність страхового захисту в економічному житті суспільства;
- визначати вигідність того чи іншого виду страхування;
- пояснити необхідність страхового захисту як важливого засобу економічної безпеки суб'єктів господарювання та громадян;
- використовувати набуті знання в особистому житті та виробничій діяльності;
- доцільно застосовувати можливості страхового вибору та оцінювати страхові ризики;
- застосовувати оцінку ризиків для економії коштів та покриття можливих втрат від непередбачених обставин;
- прогнозувати можливі напрями впливу страхового захисту на розвиток бізнесу;
- визначати сукупність заходів, що забезпечують використання страхового захисту як одного із дійових інструментів соціальної політики держави;
- систематизувати основні тенденції розвитку фінансових відносин в умовах фінансової глобалізації.

Розклад занять з навчальної дисципліни на 2020/2021 н.р. для студентів денної форми навчання

Тиждень	Теми лекцій	Теми практичних занять	Теми самостійної роботи (есе або рефератів)
1.	1. Страхування та його роль в економіці.		
	2. Поняття ризику. Ризик-менеджмент бізнесу.		
2.	3. Сутність та суспільне призначення соціального страхування.		
	4. Страховий ринок та		

	страхова послуга.		
3.	5. Фінансова надійність страхової компанії.	1. Ризик та його види. <i>Основна література: 1-3.</i>	
4.	6. Особисте страхування.	2. Поняття ризику. Ризик-менеджмент бізнесу. <i>Основна література: 1-3.</i>	Переваги страхування як механізму управління ризиком. Визначити ризики бізнес-організації.
5.	7. Майнове страхування.	3. Сутність та суспільне призначення соціального страхування. <i>Основна література: 1-3.</i>	Соціальні ризики.
6.	8. Страхування відповідальності.	4. Страховий ринок та страхова послуга. <i>Основна література: 1-3.</i>	Тенденції розвитку страхового ринку.
7.	9. Ризикові програми страхування життя персоналу бізнес-організацій.	5. Фінансова надійність страхової компанії. <i>Основна література: 1-3.</i>	Як обрати фінансово надійну страхову компанію.
8.	10. Послуги медичного страхування персоналу бізнес-організацій.	6. Особисте страхування. <i>Основна література: 1-3.</i>	Страхування життя позичальника.
9.	11. Послуги з довгострокового накопичувального страхування життя персоналу бізнес-організацій.	7. Майнове страхування. <i>Основна література: 1-3.</i>	Страхування об'єкта застави.
10.	12. Послуги з автотранспортного страхування (КАСКО).	8. Страхування відповідальності. <i>Основна література: 1-3.</i>	Страхування професійної відповідальності .
11.	13. Страхування цивільно-правової відповідальності автовласників.	КОЛОКВІУМ 9.1. Ризикові програми страхування життя персоналу бізнес-організацій. <i>Основна література: 1-3.</i>	Накопичувальне страхування життя в мотиваційних пакетах бізнес-організацій. Чинники обов'язковості страхування від нещасного випадку.
12.	14. Послуги зі страхування вантажів (КАРГО).	10.1. Послуги медичного страхування персоналу бізнес-організацій. <i>Основна література: 1-3.</i> 10.2. Страховий захист на випадок критичних захворювань.	Податкові стимули щодо медичного страхування персоналу бізнес-організацій. Пропозиції страхового ринку щодо страхування

		<i>Основна література: 1-3.</i>	на випадок критичних захворювань.
13.	15. Послуги страхування професійної відповідальності.	11.1. Послуги з довгострокового накопичувального страхування життя персоналу бізнес-організацій. <i>Основна література: 1-3.</i>	Податкові стимули щодо довгострокового накопичувального страхування життя персоналу бізнес-організацій.
		11.2. Пенсійне страхування. <i>Основна література: 1-3.</i>	Добровільне пенсійне страхування.
14.		12.1. Послуги з автотранспортного страхування (КАСКО). <i>Основна література: 1-3.</i>	Умови страхування автопарку.
		12.2. Ринок автотранспортного страхування. <i>Основна література: 1-3.</i>	Критерії відбору страхової компанії для автотранспортного страхування.
15.		13.1. Страхування цивільно-правової відповідальності автовласників. <i>Основна література: 1-3.</i>	Система «Зелена Карта».
		13.2. Ринок страхування цивільно-правової відповідальності автовласників. <i>Основна література: 1-3.</i>	Критерії відбору страхової компанії для страхування цивільно-правової відповідальності автовласників.
16.		14.1. Послуги зі страхування вантажів (КАРГО). <i>Основна література: 1-3.</i>	За яких умов страхування вантажів є обов'язковим?
		14.2. Ринок послуг зі страхування вантажів (КАРГО). <i>Основна література: 1-3.</i>	Критерії відбору страхової компанії для страхування вантажів (КАРГО).
17.		КОЛОКВІУМ	
		15. Послуги страхування професійної відповідальності. <i>Основна література: 1-3.</i>	Обов'язкові види страхування професійної відповідальності. Критерії відбору страхової компанії для страхування професійної відповідальності.

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів здійснюється у таких формах:

- опрацювання нової наукової та навчальної літератури, статистичних даних та бухгалтерської звітності підприємств, матеріалів експертно-аналітичних центрів тощо;
- робота над кейсами з питань розвитку певних складових фінансової системи;
- виконання практичних завдань, самотестування;
- написання есе та рефератів;
- підготовка тез доповідей на науково-практичні конференції;
- підготовка до практичних занять, колоквиумів та заліку.

Завдання та методичні рекомендації до самостійної роботи наведено у: Плани практичних занять і завдання для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Страховий захист бізнесу» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації «Бізнес-економіка» / уклад. Л. В. Нечипорук. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020.

Інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Основна література

1. Кропельницька С. О. Соціальне страхування: навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та допов. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 336с.
2. Страхування: підруч. / Л. М. Горбач, Е. В. Кадебська. Київ: Кондор, 2016 544с.
3. Страхові послуги: навч. посіб. / Д. І. Дема, О. М. Віленчук, І. В. Дем'янюк; за заг. ред. Д. І. Деми. Київ: Алерта. 2017. 526 с.
4. Благун І. Г. Соціальне страхування: навч. посіб. / Благун І. Г., Кушнірчук Ю. М., Підлипна Р. П.; М-во внутр справ, Львів. держ. ун-т внутр. справ. Львів: Сполом, 2015. 270 с.
5. Модернізація системи соціального страхування в Україні. Аналіт. доп. / О. П. Коваль. Київ: НІСД, 2014. 38 с.
6. Соціальне страхування : підруч. / за ред. О. П. Кириленко та В. С. Толуб'яка. Тернопіль : Екон. думка ТНЕУ, 2016. 516 с.
7. Соціальне страхування: навч. посіб. / М. І. Мальований, П. К. Бечко, В. П. Бечко. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 496 с.
8. Фінанси: підручник / за ред. І. О. Лютого. Київ: Ліра-К, 2017. 720 с.

Додаткова література

1. Нечипорук Л. В. Страховий захист: сутність та модернізація в умовах формування соціальної держави в Україні. *Соціальна держава: досвід політико-економічного аналізу*: монографія / за ред. докт. екон. наук, професора Л. С. Шевченко; Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». Харків, 2012. 275 с.
2. Нечипорук Л. В. Закон України «О страховании»: Комментарий. Издание четвертое, переработанное и дополненное. Харків: ООО «Одиссей», 2010. 296 с.
3. Нечипорук Л. В. Попит, пропозиція та рівновага на ринку страхових послуг. *Електронне наукове видання «Глобальні та національні проблеми економіки»*. 2015. Вип. № 5. С. 911 – 916.
4. Нечипорук Л. В. Посилення загроз фінансовій безпеці держави в умовах фінансової глобалізації. *Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України*. 2012. № 1. С. 281-298.
5. Нечипорук Л. В. Теорія та практика медичного страхування в Україні. *Електронне наукове видання «Глобальні та національні проблеми економіки»*. 2015. Вип. № 6. С. 751 – 755.
6. Нечипорук Л. В. До визначення поняття «страхова група» // *Вісник НУ «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. Серія: Економічна теорія та право. 2013. Вип. 4 (15). С. 35-43.
7. Нечипорук Л. В. Інституціональні зміни та їх вплив на діяльність суб'єкта

господарювання. *Фінансова поведінка суб'єктів господарювання в умовах кризових явищ і ризиків* : кол. моногр. Харків, 2018. С. 82 - 95.

8. Нечипорук Л. В., Лордкипанидзе Л. Особенности формирования страхового рынка в контексте создания правовой экономики (на примере Украины и Грузии). *Економічна теорія та право*. 2015. № 1 (20).

9. Нечипорук Л. В. Фінансова інклюзія в контексті страхових послуг. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2018. № 3. С. 411-417. DOI: <https://doi.org/10.18371/fcaptr.v3i26.143994>

10. Нечипорук Л. В. Фінансовий бізнес-консалтинг в умовах інтернаціоналізації фінансової сфери. *New stages of development of modern science in Ukraine and EU countries: monograph / edited by authors*. 2nd ed. Riga, Latvia : "Baltija Publishing", 2019. 528 p. (p. 296-312).

11. Нечипорук Л. В. Теоретичні аспекти дослідження потреб споживачів страхових послуг. *Вісник НУ «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. Серія: *Економічна теорія та право*. 2014. Вип. 2 (17). С. 127-137.

12. Нечипорук Л. В. Фінансові рішення в ризик-менеджменті бізнес-організацій. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2019. № 5 (22). С. 98-103.

Вимоги викладача

Студенти *повинні*: активно працювати на практичних заняттях: брати участь в обговоренні дискусійних питань та розробленні кейсів, повною мірою долучатися до активних форм навчання, використовувати різноманітні джерела з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії та різнобічного вивчення бізнес-процесів. Пропущені практичні заняття відпрацьовуються.

Студентам *рекомендується*: брати участь у наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри, написанні наукових статей і рефератів.

Викладач *бере до уваги* інші навчальні та наукові здобутки студента, що підтверджені документально (грамоти, дипломи, сертифікати тощо).

Обов'язковою вимогою є дотримання студентами норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» (https://nlu.edu.ua/files/norm_doc/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf).

Під час аудиторних занять прошу використовувати мобільні телефони тільки у навчальних цілях (наприклад, для перегляду презентацій лекції). Дозволяється користуватися ноутбуками і планшетами для ведення конспектів лекцій та відстеження потрібної інформації. Можна приносити із собою питну воду. В разі нагальної потреби можна виходити з аудиторії, не заважаючи при цьому викладачу та іншим студентам.

Контрольні заходи результатів навчання

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань студентів включає:

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на *практичних заняттях* із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, виконання тестових завдань, розв'язання практичних завдань або задач, захист кейсу, підготовка і захист есе або реферату за ініціативи студента; максимальна оцінка за модуль – 25 балів;

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на *колоквіумах*. Проводяться два колоквіуми. Максимальна оцінка з кожного колоквіуму становить 20 балів.

Протягом семестру студенти виконують завдання для *самостійної роботи* (підготовка усної доповіді, презентації, есе, реферату тощо). Максимальна кількість балів

за самостійну роботу – 10.

Формою *підсумкового контролю* знань студентів із навчальної дисципліни є *залік*, що виставляється на останньому занятті на основі результатів поточного контролю та виконання завдань самостійної роботи. Мінімальна кількість балів, за якої студент отримує залік, становить 60 балів.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів:

Практичні заняття		Колоквіуми		Самостійна робота студентів	Разом
Модуль № 1	Модуль № 2	Колоквіум № 1	Колоквіум № 2		
max 25	max 25	max 20	max 20	max 10	max 100

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни виставляється в залікову книжку відповідно до такої шкали:

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилوک	Зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	Зараховано	80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок	Зараховано	75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	Зараховано	70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	Зараховано	60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	Не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс	Не зараховано	0 – 34